

obywatelskich. Wynagrodzenie za sprawowanie powyższych obowiązków będzie wyznaczone przez Radę Ministrów.

Art. 17. Rada Nadzorcza składa się z Prezesa i z 9 do 15 członków.

Dziwięciu członków powołuje i zwalnia Minister Skarbu, pozostałych sześciu członków powołują samorządy lub ich związki, w miarę deklarowania w sposób oznaczony statutem wpłat na kapitał zakładowy Banku w granicach ich maksymalnego udziału w tym kapitale.

Poszczególne samorządy względnie związki kilku samorządów lub ich przedsiębiorstw, których udział w kapitale zakładowym łącznie zadeklarowany wynosi 1/3 część łącznego udziału Państwa i przedsiębiorstw państwowych mają prawo do powołania jednego członka Rady Nadzorczej.

O ile udziałowcy samorządowi nie przedstawiają wogóle lub przedstawiają nie wszystkich kandydatów na członków Rady w ciągu sześciu tygodni od dnia wezwania do przedstawienia, przysługuje Ministrowi Skarbu prawo nominacji ich z pośród przedstawicieli samorządu.

Wszyscy członkowie Rady są powoływani na przeciąg trzech lat.

Członkowie Rady winni posiadać pełną zdolność prawną i pełnię praw obywatelskich. Nie mogą oni być posłami i senatorami. Ograniczenie to nie stosuje się do członków z ramienia samorządów i ich związków powołanych do Rady na pierwsze trzy lata działalności Banku.

Bank może zacząć swą działalność po powołaniu dziesięciu członków Rady.

Prezes Banku winien badać, czy powołani członkowie Rady odpowiadają wymogom niniejszego rozporządzenia i odrzucać powołanych, nieodpowiadających tym wymogom.

Art. 18. Skład personelu Dyrekcji mianuje Prezes Banku na zasadzie uchwały Rady Nadzorczej, a zatwierdza Minister Skarbu. Rada też określa ilość dyrektorów i ich zastępców. Do członków Dyrekcji stosują się postanowienia art. 16 niniejszego rozporządzenia, za wyjątkiem udziału ich w Radzie Banku Polskiego.

Art. 19. Komisja Rewizyjna składa się z pięciu członków, mianowanych przez władze, które określi statut.

Art. 20. Zwierzchni nadzór nad Bankiem wykonuje Minister Skarbu, który ma prawo mianować Komisarza Rządowego.

Art. 21. Minister Skarbu powoła Komitet Organizacyjny Banku.

Komitetowi Organizacyjnemu powierza się szczegółowe opracowanie statutu i przeprowadzenie wszystkich czynności przygotowawczych, potrzebnych do uruchomienia Banku.

Art. 22. W szczególności będzie zadaniem Komitetu Organizacyjnego:

- a) przeprowadzić oszacowanie aktywów i pasywów Banków Państwowych, wymienionych w art. 1-ym niniejszego rozporządzenia, w celu ustalenia kapitału zakładowego;

b) przeprowadzić czynności przygotowawcze w sprawie wciągnięcia do Banku samorządów i ich związków;

c) czuwać nad tem, aby powyżej wymienione Banki Państwowe już obecnie zastosowały swoją działalność do zasad, zawartych w niniejszym rozporządzeniu względnie w statucie Banku, który będzie ogłoszony, w szczególności by nie rozpoczynały nowych czynności, które nie mieszczą się w ramach niniejszego rozporządzenia względnie statutu.

Art. 23. Bank może rozpocząć swą działalność z chwilą ogłoszenia statutu Banku przez Ministra Skarbu i mianowania władz Banku.

Z chwilą rozpoczęcia działalności Banku, podlegające fuzjonowaniu instytucje kredytowe wyżej wymienione przechodzą w stan likwidacji, którą przeprowadzi Bank.

Art. 24. Wykonanie powyższego rozporządzenia powierza się Ministrowi Skarbu.

Art. 25. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, w miejsce rozporządzenia z dnia 17 kwietnia 1924 roku o połączeniu (fuzji) państwowych instytucji kredytowych w Bank Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. R. P. № 36, poz. 382), które się niniejszym uchyla.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów

i Minister Skarbu: *W. Grabski*

478.

Rozporządzenie Ministra Skarbu

z dnia 31 maja 1924 r.

o statucie Banku Gospodarstwa Krajowego.

Na mocy art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 30 maja 1924 r. o połączeniu (fuzji) państwowych instytucji kredytowych w Bank Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. R. P. № 46 poz. 477) postanawia się co następuje:

§ 1. Wydaje statut Banku Gospodarstwa Krajowego w załączniku ogłoszony i stanowiący integralną część niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu: *W. Grabski*

Załącznik do rozp. Min. Skarbu
z dnia 31 maja 1924 poz. 478.

STATUT

BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO.

I. Cel. Nazwa i siedziba Banku.

§ 1. Na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. № 46 poz. 477) powstaje przez połączenie (fuzję)

Polskiego Banku Krajowego, Państwowego Banku Odbudowy i Zakładu Kredytowego Miast Małopolskich instytucja kredytowa pod firmą „Bank Gospodarstwa Krajowego”, nazwana poniżej „Bank”, któremu przysługują wszystkie przywileje, nadane odnośnymi ustawami obecnie fuzjonowanym bankom.

§ 2. Bank jest instytucją państwową, której przysługuje osobowość prawna i uprawnienia do używania samoistnego zastępstwa prawnego. Ma prawo używania pieczęci z godłem państwowem i napisem w otoku: „Bank Gospodarstwa Krajowego”.

Firma Banku będzie podpisywana w ten sposób, iż pod pieczęcią umieszczają swoje podpisy dwaj dyrektorowie lub ich zastępcy lub jeden dyrektor, względnie zastępca dyrektora, oraz prokurent.

§ 3. Siedzibą Banku jest m. st. Warszawa.

Działalność jego obejmuje cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 4. Bank może za zgodą Ministra Skarbu otwierać i zniżać oddziały i przedstawicielstwa w kraju i zagranicą.

§ 5. Zadaniem Banku jest udzielanie kredytu długoterminowego przez emisję listów zastawnych, obligacji komunalnych, kolejowych, a dla potrzeb przemysłu obligacji bankowych, popieranie instytucji kredytowych, powołanych do życia przez samorządy (kasy oszczędności, kasy gminne), popieranie ruchu budowlanego i odbudowy kraju oraz wykonywanie wszelkich czynności bankowych (§ 63) ze szczególnem jednakże uwzględnieniem potrzeb Państwa, przedsiębiorstw państwowych, samorządów i ich przedsiębiorstw.

II. Kapitał zakładowy Banku.

§ 6. Kapitał zakładowy Banku składa się:

- z udziału Państwa, w skład którego wchodzi czysty majątek trzech obecnie podlegających połączeniu instytucji państwowych (Polski Bank Krajowy, Państwowy Bank Odbudowy, Zakład Kredytowy Miast Małopolskich) według oszacowania komisji, wyznaczonej przez Ministra Skarbu, względnie Komitet Organizacyjny Banku oraz z udziału przedsiębiorstw państwowych;
- udziału samorządów w czystym majątku Zakładu Kredytowego Miast Małopolskich, oszacowanego w myśl p. a.;
- z udziałów gotówkowych, względnie rzeczowych samorządów, ich związków i przedsiębiorstw, będących ich własnością.

Do samorządów, mających prawo udziału w kapitale zakładowym Banku należą: samorządy wojewódzkie, powiatowe, specjalne związki samorządowe i miasta wydzielone z powiatów, względnie posiadające własne statuty.

Poszczególne udziały nie mogą wynosić mniej niż 25.000 złotych.

§ 7. Udziałowcy ponoszą odpowiedzialność za zobowiązania Banku tylko do wysokości swoich udziałów w kapitale zakładowym Banku z wyłączeniem innego majątku. Przepis ten nie ubliża postanowie-

niu art. 6 rozporządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 30 maja 1924 r. — o gwarancji Państwa.

§ 8. Podniesienie kapitału zakładowego może nastąpić przez podwyższenie udziału Państwa i przez podwyższenie za zezwoleniem Ministra Skarbu, udziałów samorządów oraz przedsiębiorstw państwowych i samorządowych.

§ 9. Zmniejszenie poszczególnych udziałów w kapitale zakładowym oraz wycofanie udziałów samorządów i ich przedsiębiorstw może nastąpić za zgodą Ministra Skarbu na wniosek Rady Nadzorczej, uchwalony większością $\frac{2}{3}$ pełnego składu Rady.

§ 10. Skarb Państwa może odstąpić częściowo swój udział przedsiębiorstwom państwowym.

Udział w kapitale zakładowym Banku należący do Państwa i przedsiębiorstw państwowych nie może być mniejszy niż 60% ogólnej sumy kapitału zakładowego.

III. Czynności Banku.

§ 11. Do zakresu działania Banku należy:

- udzielanie pożyczek długoterminowych stosownie do § 5 statutu;
- udzielanie pożyczek budowlanych na cele odbudowy;
- udzielanie pożyczek samorządowym instytucjom oszczędnościowym;
- dokonywanie innych czynności bankowych.

A. Ogólne zasady pożyczek długoterminowych.

§ 12. Bank udziela pożyczek hipotecznych, komunalnych, kolejowych i przemysłowych, spłacanych częściowo lub jednorazowo bądź w listach zastawnych i obligacjach, bądź w gotówce.

§ 13. Na podstawie udzielanych w myśl niniejszego statutu pożyczek zabezpieczonych na hipotekach miejskich i wiejskich oraz nieruchomościach fabrycznych (§ 38) Bank wydawać będzie listy zastawne, na podstawie zaś udzielonych pożyczek komunalnych, kolejowych oraz przemysłowych — obligacje komunalne, kolejowe względnie bankowe.

Listy zastawne i obligacje komunalne, kolejowe i bankowe wydaje się na okaziciela z zapewnieniem ich posiadaczom wypłaty odsetek i kapitału pod warunkami, wyszczególnionymi w listach zastawnych względnie obligacjach.

§ 14. Bank ma prawo wypuszczania listów zastawnych oraz obligacji kolejowych, komunalnych i bankowych w złotych, w walucie złotej lub w obcych walutach.

§ 15. Ogólna suma listów zastawnych względnie obligacji, znajdujących się w obiegu nie może przekraczać ogólnej sumy przypadających jednocześnie Bankowi wierzytelności hipotecznych względnie komunalnych, kolejowych lub przemysłowych.

Na poczet pokrycia listów względnie obligacji nie mogą być wliczane należności powstałe z zaległych rat umorzenia.

W razie gotówkowej spłaty pożyczek hipotecznych oraz komunalnych, kolejowych i przemysłowych przed upływem ustanowionego terminu, winien Bank wycofać z obiegu listy zastawne, względnie obligacje, na kwotę odpowiadającą spłaconemu kapitałowi.

§ 16. Wszelkie spłaty pożyczonych kapitałów, uiszczane bądź w przepisanych ratach, bądź w razie wypowiedzenia pożyczki, jednorazowo, wpływać będą na rachunek funduszu umorzenia przeznaczonego wyłącznie na umorzenie listów zastawnych względnie obligacji, które wylosowane być powinny podług wartości imiennej.

§ 17. Opłata procentów i kapitału zabezpieczona zostaje posiadaczom listów zastawnych, względnie obligacji wierzytelnościami hipotecznymi, względnie komunalnymi, kolejowymi lub przemysłowymi Banku i wszystkimi jego aktywami.

W celu zapewnienia prawidłowej wypłaty kuponów, listów zastawnych i obligacji, przypadającej w każdym półroczu Bank tworzyć będzie specjalną rezerwę:

1) z wpisowego, które będzie obowiązany uiścić przy odbieraniu pożyczki, każdy zaciągający pożyczkę hipoteczną, kolejową lub komunalną w Banku w wysokości $\frac{1}{4}\%$, a przemysłową— 1% jej imiennej wartości,

2) z zysków, osiąganych przez Bank ze skupu listów zastawnych lub obligacji, przeznaczonych do umorzenia,

3) z części nadwyżki dochodów Banku, przeznaczonej na fundusz rezerwy pożyczek hipotecznych, względnie komunalnych, kolejowych lub przemysłowych,

4) z dochodów z przedawnionych kuponów i wylosowanych listów zastawnych lub obligacji komunalnych, kolejowych, względnie bankowych.

Rezerwy te będą oddzielnie kontrolowane i oddzielnie wykazywane w bilansach Banku.

§ 18. Na zasadzie ustawy z dnia 14 grudnia 1921 r. oraz art. 5 ustawy z dnia 7 kwietnia 1922 r., a także 23 czerwca 1923 r. Skarb Państwa odpowiada za zobowiązania Banku, wypływające z emisji listów zastawnych bez ograniczenia, za zobowiązania, wypływające z emisji obligacji komunalnych do wysokości mkp. 20 miliardów, zaś kolejowych do 2 miliardów.

Powyższe gwarancje pozostają w mocy w stosunku do Banku, a przerachowują się dla obligacji komunalnych na złotych dwieście milionów, dla obligacji kolejowych—złotych dwadzieścia milionów łącznie z dotychczasowymi emisjami Polskiego Banku Krajowego.

Podwyższenie tych gwarancji może nastąpić tylko na podstawie ustawy.

§ 19. Każdy list zastawny względnie obligacja ma zawierać:

- oznaczenie kapitału, na który opiewa,
- okresu obiegowego,
- stopę procentową i terminy opłaty procentów,
- walutę, w której kapitał i procenty będą płacone,

e) zobowiązania Banku do opłacania procentów i kapitału,

f) podpis i pieczęć Dyrekcji,

g) poświadczenie Rady Nadzorczej i ustanowionego komisarza rządowego, że list zastawny względnie obligację wydano na podstawie przypadającej Bankowi, a odpowiadającej statutowi wierzytelności hipotecznej lub komunalnej, kolejowej względnie przemysłowej,

h) na odwrotnej stronie paragrafy statutu, odnoszące się do listów zastawnych, względnie obligacji,

i) w razie przyznania gwarancji państwowej powołanie się na gwarancję.

§ 20. Stopa procentowa listów zastawnych, względnie obligacji ma być zawsze równą stopie procentowej pożyczek, na których podstawie zostały wydane listy lub obligacje.

§ 21. Do listów zastawnych i obligacji dołącza się arkusz z półrocznymi kuponami procentowymi i talonem na dalsze kupony.

§ 22. Listy zastawne i obligacje będą opiewały na kwoty określone w przepisach o odnośnych pożyczkach.

§ 23. Okres obiegowy listów zastawnych i obligacji może być oznaczony zgóry, bądź zależny od wylosowania.

§ 24. Jeżeli list zastawny lub obligacja będą wycofane z obiegu, przywiązane do nich, niepłatne jeszcze kupony winny być zwrócone.

W braku tych kuponów potrącona będzie w gotówce ich wartość nominalna, jeżeli ich umorzenia nie przeprowadzono w drodze prawnej.

§ 25. Płatne kupony od listów zastawnych i obligacji i wylosowane listy zastawne i obligacje będą wypłacane w Kasach Banku i w innych miejscach, które Dyrekcja Banku. oznaczy i poda do publicznej wiadomości.

Należności za kupony płatne, niepodniesione w ciągu lat pięciu, jak również należności za wylosowane listy zastawne i obligacje niepodniesione w przeciągu lat trzydziestu od dnia płatności ulegają przedawnieniu.

§ 26. Posiadacza kuponu, listu zastawnego bądź obligacji Bank uważa za właściciela.

Właściciel listów zastawnych lub obligacji może poddać je zastrzeżeniom (zawinkulować) według przepisów, jakie wyda Rada Nadzorcza na wniosek Dyrekcji.

Przy wypłacie procentów od zastrzeżonych w ten sposób walorów Bank nie jest obowiązany badać prawdziwości podpisu i nie przyjmuje za to żadnej odpowiedzialności. Właścicielowi listu zastawnego lub obligacji wolno jednak żądać, aby wypłata kapitału, przypadającego na te walory, wypłata procentów, a wreszcie zwolnienie od zastrzeżenia (dewinkulacja) listu zastawnego, względnie obligacji, nastąpić mogły jedynie na mocy podpisu notarialnie lub sądownie poświadczonych.

§ 27. W celu zwolnienia walorów zastrzeżonych na rzecz gmin, lub innych pod opieką władz zostających korporacji i zakładów, potrzebnem jest nadto zezwolenie władzy nadzorczej.

Jeżeli ma nastąpić zwolnienie od zastrzeżenia listu zastawnego lub obligacji na żądanie innej osoby, a nie tej, którą wymienia adnotacja na walorze umieszczona, żądający musi się wykazać dokumentami notarialnie lub sądowo poświadczonemi, a stwierdzającemi, że nabył na własność ten walor.

§ 28. Listy zastawne oraz obligacje komunalne, kolejowe i bankowe Banku mają wszelkie prawa służące papierom, posiadającym bezpieczeństwo pupilarne, według ustaw dzielnicowych austriackiej i niemieckiej.

Walory te mogą być przedmiotem lokaty kapitałów osób pozostających pod opieką i kuratela, kapitałów fundacyjnych, kościelnych i korporacyjnych, jakoteż mogą być przyjmowane przez Skarb Państwa w wartości giełdowej, jednak nie wyższej, jak imienna, na wszelkiego rodzaju kaucje i wadja.

§ 29. Dłużnik ma poddać się warunkom pożyczki, wyraźnie określonym przez Bank oraz przepisom statutu Banku.

Dłużnik obowiązany jest określić raty (obejmujące spłatę kapitału i procentów) spłacać zgóry, w ustanowionych terminach, tudzież uiszczać równocześnie dodatek na koszty zarządu. Wysokość stopy procentowej pożyczek oraz wysokość dodatków na koszty zarządu oznacza uchwała Rady Nadzorczej, zatwierdzona przez Ministra Skarbu.

§ 30. Na obszarze mocy obowiązującej prawa o ustaleniu własności dóbr nieruchomości o przywilejach i hipotekach z dnia 26 kwietnia 1818 r. (Dz. Pr. V 295), zaciągający pożyczkę zeznaje jednostronnie akt wypłaty, wszakże pełnomocnik Banku jest obowiązany stawiać się, gdy wypłata następuje z wezwania. Wypłata rzeczywista, o ile nie następuje z wezwań—jest dokonywana w lokalu Banku.

Przeciwko takiej wypłacie stwierdzonej poświadczonym notarialnie podpisem dłużnika, zarzut nieuiszczenia waluty nie jest dopuszczalny.

Bliższe przepisy o sposobie wypłaty pożyczki określi regulamin, wydany przez Radę Nadzorczą.

Wpisy hipoteczne, dokonane na rzecz Banku z tytułu udzielonych pożyczek, zarówno w listach zastawnych, jakoteż w obligacjach, stanowią wyłącznie zabezpieczenie tych listów względnie obligacji.

W takich wpisach hipotecznych winna być uczyniona wzmianka:

„Wpis niniejszy zabezpiecza wyłącznie listy zastawne (albo odpowiednie obligacje) Banku”.

§ 31. Należność Banku winna być spłacona w sposób, przepisany w jego statucie. Bankowi wolno wyrazić zgodę na inny rodzaj spłaty.

Dłużnik może spłacić pożyczkę przed upływem ustanowionego terminu w całości lub w części, jeżeli kwota kapitału, którą spłacić zamierza, wynosi jedną lub więcej całych umówionych rat kapitałowych i jeżeli dłużnik tę kwotę wypowie na sześć miesięcy przed płatnością raty. Wszelkie

spłaty kapitału ponad plan umorzenia mogą być uskuteczniane jedynie w terminach, dla spłaty rat ustanowionych, za uiszczeniem prowizji, której wysokość oznaczy Rada Nadzorcza.

§ 32. Spłaty bieżących rat na kapitał oraz spłaty ponad plan umorzenia mogą być dopełniane w listach zastawnych, względnie obligacjach, a za zgodą Rady Nadzorczej w gotówce.

Ułamki kapitału i inne spłaty (procent, dodatek administracyjny i t. p.) wolno uskutecznić wyłącznie gotowizną.

§ 33. Raty pożyczkowe mogą być spłacone w każdym terminie w ciągu dni piętnastu, dopiero po upływie tego czasu będą liczone odsetki za zwłokę od dnia płatności raty.

§ 34. Jeżeli dłużnik nie uiszcza w oznaczonym terminie raty, Bank władny będzie ściągnąć w drodze egzekucji całą należność swoją bez poprzedniego wypowiedzenia.

Ponadto Bank będzie miał prawo wypowiedzieć całą wierzytelność na trzy miesiące zgóry wedle własnego uznania i bez uzasadnienia przyczyny wypowiedzenia oraz w drodze egzekucji ściągnąć bez względu na pierwotnie umówione terminy rat:

- a) jeżeli zachodzi obawa zniszczenia nieruchomości,
- b) jeżeli dotychczasowy sposób użytkowania nieruchomości uległ zasadniczej zmianie,
- c) jeżeli w nieruchomości zajdą takie zmiany, iż nie będzie zapewniała wymaganego w statucie zabezpieczenia pożyczki,
- d) jeżeli inny wierzyciel wdroży egzekucję do nieruchomości, obciążonej wierzytelnością Banku,
- e) zaś na obszarze mocy obowiązującej niem. kodeksu cywilnego z r. 1896 jeżeli w razie zmiany własności nowonabywca nie złoży na czas w myśl § 415 niem. kod. cyw. oświadczenia przewidzianego w § 416 niem. kod. cyw.

§ 35. Celem ściągnięcia płatnych odsetek i rat, umarzających pożyczki hipoteczne oraz hipotecznie zabezpieczone pożyczki komunalne, kolejowe i przemysłowe, może Bank na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego oraz cieszyńskiej części województwa śląskiego żądać egzekucji administracyjnej w myśl ustawy z dnia 21 czerwca 1882 r. (D. U. № 81) lub egzekucji sądowej.

Na obszarze województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, nowogrodzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz okręgu administracyjnego wileńskiego służą Bankowi uprawnienia i przywileje Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, o ile chodzi o ściąganie wierzytelności z tytułu pożyczek hipotecznych oraz hipotecznie zabezpieczonych pożyczek komunalnych, kolejowych i przemysłowych, ciążących na nieruchomościach ziemskich, zaś uprawnienia i przywileje Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy, o ile chodzi o ściąganie takich wierzytelności, ciążących na nieruchomościach miejskich i fabrycznych.

Na obszarze województw: poznańskiego, pomorskiego, oraz górnośląskiej części województwa śląskiego Bank będzie korzystał przy ściąganiu wierzytelności z pożyczek hipotecznych i przemysłowych, oraz hipotecznie zabezpieczonych pożyczek komunalnych z uprawnień i przywilejów określonych w statucie Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego.

Przepisy tego § odnoszą się też do ściągania wszelkich innych pożyczek hipotecznych ubezpieczonych, a przez Bank udzielonych.

§ 36. Po spłacie przynajmniej czwartej części wypłaconego kapitału może dłużnik żądać ustanowienia nowego okresu umorzenia dla reszty pożyczki lub za zgodą Rady Banku otrzymać nową pożyczkę do wysokości pierwotnej pożyczki.

§ 37. Wszelkie opłaty przypadające Skarbowi Państwa od wszelkich pożyczek, udzielanych przez Bank i połączonych z nimi aktów i czynności, ponosi dłużnik.

B. Zasady udzielania pożyczek hipotecznych w listach zastawnych.

§ 38. Bank udziela pożyczek:

- 1) na nieruchomości ziemskie większe i mniejsze, dla których założone są księgi hipoteczne;
- 2) na zapisane w księgach hipotecznych nieruchomości z budynkami murowanymi w miejscowościach, które oznaczy Minister Skarbu na wniosek Rady Nadzorczej Banku:
 - a) na budynki mieszkalne i inne użyteczności publicznej, te ostatnie według uznania Rady Nadzorczej,
 - b) na nieruchomości fabryczne z zapewnioną możliwością stałego użytkowania.

§ 39. Bank udzielać może pożyczek zabezpieczonych hipotecznie tylko w ten sposób, żeby udzielona pożyczka łącznie z poprzedzającą ją na hipotece ciężarami mieściła się w pierwszej połowie szacunku nieruchomości, lub też — jeżeli wierzyciele hipoteczni ustąpią Bankowi pierwszeństwa hipotecznego dla zamierzonej pożyczki i dla spłat połączonych z nią podług statutu, tak, żeby pożyczka zabezpieczona została w pierwszej połowie szacunku nieruchomości.

O ile chodzi o wypłatę z wezwań na obszarze mocy obowiązującej ustawy Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego względnie Miejskiego służą Bankowi uprawnienia i przywileje tych Towarzystw.

§ 40. Budynki, na które Bank udziela pożyczki, i budynki gospodarcze, których wartość uwzględniono przy udzielaniu pożyczki na nieruchomość ziemską, tudzież budynki fabryczne muszą być ubezpieczone od ognia w instytucji, wskazanej przez Ministra Skarbu, z wyraźnym zastrzeżeniem, że wynagrodzenie asekuracyjne nie będzie mogło być wypłacone bez pozwolenia Banku ubezpieczonemu.

§ 41. Bank ocenia wartość nieruchomości, która ma służyć za podstawę pożyczki z uwzględnieniem podatku gruntowego, oszacowań przychodu, kontraktów kupna i dzierżawy, miejscowych cen

ziemi, czynszów dzierżawnych, działów rodzinnych oraz ubezpieczenia od ognia.

Pożyczki hipoteczne udzielane na podstawie osobnego oszacowania, o ile przenoszą 100.000 (sto tysięcy) złotych wymagają zatwierdzenia Rady Nadzorczej.

Prezes Banku, lub wskazany przezeń członek Rady Nadzorczej, a także komisarz rządowy Banku mają prawo co do wszelkich pożyczek hipotecznych, chociażby one nie podlegały zatwierdzeniu Rady Nadzorczej, zawiesić uchwałę Dyrekcji i odesłać sprawę do rozstrzygnięcia Komitetu Wykonawczego Rady Nadzorczej, względnie Rady Nadzorczej.

Bliższe szczegóły co do postępowania przy ocenianiu wartości nieruchomości i udzielaniu pożyczek zawiera regulamin, wydany przez Radę, a zatwierdzony przez Ministra Skarbu.

§ 42. Bank może odmówić udzielenia pożyczki bez podania powodów.

§ 43. Przy nabywaniu zabezpieczonej już hipotecznie wierzytelności muszą być zachowane takie same warunki, jakich Bank wymaga przy udzieleniu każdej pożyczki.

W razie gdyby pierwotne zobowiązanie nie odpowiadało temu postanowieniu, wówczas ma być uzupełnione w tej mierze przez dodatkowe oświadczenie właściciela, którego nieruchomość obciążona jest wskazaną wierzytelnością, a w razie potrzeby, także przez odpowiednie oświadczenie ze strony innych wierzycieli hipotecznych.

§ 44. Bez względu na zachowanie wszystkich wskazanych warunków Bank władny jest odmówić wypłaty pożyczki:

- a) jeżeli od czasu przyznania pożyczki wartość nieruchomości tak się zmniejszyła, że nie daje już dostatecznego bezpieczeństwa w myśl statutu,
- b) jeżeli ubiegający się o pożyczkę w ciągu dni trzydziestu po otrzymaniu zawiadomienia o przygotowaniu pożyczki do wypłaty o podniesienie jej się nie zgłosi,
- c) jeżeli ubiegający się o pożyczkę umarł,
- d) jeżeli ogłoszono jego upadłość,
- e) jeżeli rozpoczęta została egzekucja na nieruchomości, poddanej pod pożyczkę.

§ 45. Bank mocen jest żądać od dłużnika:

- a) ażeby wykazał uiszczenie składki ogniowej (premji asekuracyjnej) od budynków, których wartość została uwzględniona przy przyznaniu pożyczki,
- b) aby wykazał uiszczenie podatków, opłacanych z nieruchomości poddanej pod pożyczkę,
- c) aby wykazał uiszczenie odsetek i innych należności od kapitałów, ciężących na tej samej nieruchomości, a poprzedzających pożyczkę, zaciągniętą w Banku.

§ 46. Bank ma prawo nawet bez uprzedzenia dłużnika hipotecznego dokonywać na jego rachunek zapłaty podatków i innych ciężarów, przypadających z nieruchomości, obciążonych pożyczką hipoteczną,

jak również renty i odsetek od kapitału, poprzedzającego na hipotece wierzytelności Banku, oraz składki ogniowej (premji asekuracyjnej).

Bank może porozumieć się z instytucjami asekuracyjnymi co do spłaty składki ogniowej z kasy swojej i żądać od dłużnika hipotecznego zwrotu tejże przy spłacie rat umarzających pożyczkę.

§ 47. Dłużnik może żądać w każdym czasie odpowiedniego pokwitowania na spłaconą część pożyczki z zezwoleniem na wykreślenie spłaconej sumy z hipoteki swej nieruchomości.

C. Zasady udzielania pożyczek komunalnych w obligacjach komunalnych.

§ 48. Bank udzielać będzie pożyczek w obligacjach komunalnych:

1) Państwu i związkowi samorządowemu:

a) na spłatę lub ułatwienie spłaty długów wysoko oprocentowanych;

b) na inwestycje i przedsiębiorstwa produkcyjne, oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowych lub gminnych zakładów kredytowych;

c) na cele użyteczności publicznej.

2) Spółkom wodnym na cele wskazane w statucie spółki.

Pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów robót, na których pokrycie zostaje zaciągnięta.

Jeżeli pożyczkę zaciąga spółka wodna, subwencjonowana przez Państwo, pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów niepokrytych subwencją.

3) Wszelkim innym prawno-publicznym instytucjom, posiadającym prawo wymierzania danin na pokrycie swoich potrzeb.

Pożyczki komunalne przyznaje Rada Nadzorcza. Pożyczki komunalne powyżej jednego miliona wymagają zgody Ministra Skarbu.

Udzielanie pożyczek gminom wiejskim tudzież gminom miejskim niewydzielonym z powiatu, zależne jest od uchwały właściwej władzy nadzorczej, uznającej użyteczność i potrzebę zaciągnięcia pożyczki na jeden z celów powyżej wymienionych.

Na obszarze mocy obowiązującego prawa o przywilejach i hipotekach z dn. 13 czerwca 1825 r. (Dz. Pr. Król. Pol. tom IX str. 355) obligacjom komunalnym, wydanym na zasadzie udzielonych przez Bank pożyczek, służy przywilej i pierwszeństwo pokrycia, określone w art. 7 powołanego prawa z przedmiotów, będących zabezpieczeniem pożyczki oraz z innego majątku dłużnika bez ubliżenia pierwszeństwu przywilejów wymienionych w powyższym artykule.

§ 49. Bank wydawać może obligacje komunalne na podstawie i do wysokości pożyczek komunalnych, udzielonych Państwu, powiatom, gminom i innym związkom samorządowym, spółkom wodnym, wreszcie wszelkim innym prawno-publicznym korporacjom, posiadającym prawo wymierzania danin na pokrycie swych potrzeb.

D. Zasady udzielania pożyczek kolejowych w obligacjach kolejowych.

§ 50. Celem popierania budowy kolei żelaznych, przeznaczonych dla ruchu publicznego, a uzna-

nych przez Rząd w interesie Państwa za pożyteczne lub potrzebne, udziela Bank pożyczek w obligacjach kolejowych, a mianowicie:

a) Państwu, samorządom i związkom samorządowym oraz miastom na mocy zobowiązania, celem uzyskania funduszy, potrzebnych dla kolei, mających się wybudować i prowadzić przez nie, jakoteż celem wypłaty akcji pierwszeństwa i zakładowych spółek akcyjnych, założonych w celu budowy i eksploatacji takich kolei;

b) prywatnym przedsiębiorstwom linii kolejowych na mocy zobowiązań zabezpieczonych na hipotece odpowiednich linii kolejowych, lub na zastaw obligacji pierwszeństwa przez przedsiębiorstwa te wydanych.

Przyznanie pożyczki kolejowej nastąpić może tylko w drodze uchwały Rady Nadzorczej, powziętej na wniosek Dyrekcji, a zatwierdzonej przez Ministra Skarbu.

§ 51. Stosunek dłużnika do Banku normują przepisy ogólne, tudzież szczegółowe, uchwalone przez Radę Nadzorczą, a zatwierdzone przez Ministra Skarbu, które dłużnik winien wyraźnie uznać, jako obowiązujące dla siebie.

§ 52. Dłużnik może żądać w każdym czasie pokwitowania za spłaconą część pożyczki, przyczem w miarę spłaty pożyczki (kolejowej) może dłużnik żądać wydania akcji i obligacji zastawionych w myśl § 50.

§ 53. Jeżeli z powodu zmiany wartości dochodowej prywatnego przedsiębiorstwa kolejowego (§ 50 lit. b) przedsiębiorstwo to względnie zdeponowane obligacje pierwszeństwa nie będą zapewniały Bankowi statutowego bezpieczeństwa, służy Bankowi prawo wypowiedzenia na trzy miesiące całej wierzytelności albo odpowiedniej jej części bez względu na pierwotnie umówiony termin spłaty.

§ 54. Wydawanie obligacji kolejowych może nastąpić celem udzielenia określonych w § 50 pożyczek Państwu, samorządom, związkom samorządowym, lub prywatnym przedsiębiorstwom kolejowym, aż do wysokości tychże pożyczek, nadto w celu nabycia w drodze kupna poręczonych przez Państwo, samorząd lub związek samorządowy, akcji i obligacji pierwszeństwa kolei określonych w § 50.

Nabycie takich akcji i obligacji przez Bank nastąpić może tylko za zezwoleniem Ministra Skarbu i tylko wówczas, o ile oprocentowanie i umorzenie obligacji kolejowych, wydanych celem nabycia rzeczonych walorów znajduje pokrycie w gwarancji, udzielonej przez Państwo, samorządy lub związki samorządowe w tym statucie przewidziane, lub miastą wydzielone z powiatów, mającej na celu zabezpieczenie oprocentowania i spłaty tych walorów.

§ 55. Na obszarze mocy obowiązującej prawa o przywilejach i hipotekach z dn. 13 czerwca 1825 r. (Dz. Pr. Król. Pol. tom IX str. 355) obligacjom kolejowym, wydanym na zasadzie udzielonych przez Bank pożyczek służy przywilej i pierwszeństwo pokrycia, określone w art. 7 powołanego prawa,

z przedmiotów majątkowych, będących zabezpieczeniem pożyczki oraz z innego majątku dłużnika, bez ubliżenia pierwszeństwu przywilejów wymienionych w powyższym artykule.

E. Zasady udzielania pożyczek przemysłowych w obligacjach bankowych.

§ 56. Bank udziela pożyczek w obligacjach bankowych na nieruchomości przemysłowe oraz statki morskie i rzeczne.

Pożyczki udzielone na budynki fabryczne mogą być podstawą obligacji przemysłowych tylko wówczas, jeżeli budynki te mogą być bez wielkich trudności zamienione na domy mieszkalne lub na cele takiego przemysłu, który według opinii rzeczoznawców posiada w danej okolicy niewątpliwe warunki rozwoju.

Teatry, kopalnie i kamieniołomy nie mogą służyć jako zabezpieczenie pożyczki w obligacjach.

Pożyczka nie może przekraczać połowy wyprodukowanej przez rzeczoznawców wartości gruntu, 40% wartości budynków i $\frac{1}{3}$ wartości maszyn, potrzebnych nieodzownie do prowadzenia przedsiębiorstwa przemysłowego i trwale połączonych z nieruchomością.

Siła wodna będąca przynależnością nieruchomości fabrycznej może w wysokości najwyżej $\frac{1}{3}$ wyprodukowanej wartości szacunkowej stanowić podstawę przyznanej pożyczki.

Przy obliczaniu wartości budynków i stałych urządzeń fabrycznych bierze się na uwagę tylko rzeczywistą ich wartość z uwzględnieniem ewentualnego zmniejszenia wartości w razie zwinięcia przedsiębiorstwa przemysłowego.

Warunki udzielania pożyczek na statki morskie i rzeczne ustali regulamin wydany przez Radę Nadzorczą, a zatwierdzony przez Ministra Skarbu.

§ 57. Pożyczki przemysłowe winne być hipotecznie zabezpieczone na nieruchomości, na której znajduje się obiekt przemysłowy. Dla zwiększenia bezpieczeństwa może być pożyczka zabezpieczona dodatkowo także na innych nieruchomościach.

§ 58. Przepisy §§ 40 (o asekuracji ogniowej), 42 (o odmowie udzielenia pożyczki), 44 (o odmowie wypłaty), 45 (o wykazaniu spłat poprzedzających ciężarów), 46 (o wyręczaniu dłużnika w opłacie pewnych ciężarów) i 47 (o kwitowaniu częściowych spłat) stosują się odpowiednio do pożyczek przemysłowych.

§ 59. Jeżeli wskutek zmian wartości przedsiębiorstwa przemysłowego, przedsiębiorstwo to nie zapewnia Bankowi statutowego bezpieczeństwa, Bankowi służy prawo wypowiedzenia na trzy miesiące całej wierzytelności lub odpowiedniej jej części, bez względu na pierwotnie umówiony termin spłaty.

§ 60. Bank wydawać może obligacje bankowe na podstawie i do wysokości pożyczek przemysłowych, udzielonych w myśl § 56 i następnych niniejszego statutu.

F. Kredyty na odbudowę.

§ 61. Bank przejmie fundusze tak udzielone już przez Skarb Państwowemu Bankowi Odbudowy i Zakładowi Kredytowemu Miast Małopolskich, jak też

nowe dotacje dla celów odbudowy i dysponuje nimi, udzielając kredytu w myśl art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r. na zasadach określonych w ustawie z dnia 25/III—1922 r. o Państwowym Banku Odbudowy oraz obowiązujących ustawach o pomocy państwowej na odbudowę a dotyczących:

- 1) wysokości kredytów określanych przez miejscowe Komisje pożyczkowe,
 - 2) norm zabezpieczenia tych kredytów,
 - 3) stopy procentowej, odpisów, późniejszej amortyzacji,
 - 4) ewentualnego zwolnienia od hipotek (pożyczki za poręką),
 - 5) kontroli zużycia kredytów na właściwy cel.
- Szczegółowy regulamin tego rodzaju pożyczek uchwali Rada Nadzorcza, a zatwierdzi Minister Skarbu

G. Kredyty dla samorządowych instytucji oszczędnościowych.

§ 62. Bank bierze udział łącznie z samorządami w organizacji samorządowych instytucji oszczędnościowych, ułatwia im lokaty wolnych środków i popiera ich działalność.

Zasady stosunku Banku do instytucji samorządowych oszczędnościowych uchwali Rada Nadzorcza w porozumieniu ze związkami samorządowymi i zatwierdzi Ministerstwo Skarbu.

H. Inne czynności bankowe.

§ 63. Bank może dokonywać wszelkich operacji wchodzących w zakres czynności bankowych w ogólności, przyczem potrzeby Państwa, przedsiębiorstw państwowych, samorządów, ich przedsiębiorstw oraz popieranie ruchu budowlanego, — odbudowy kraju — winny być przede wszystkim uwzględniane. W szczególności Bank może:

- a) skupować i sprzedawać weksle i warranty. Weksle muszą mieć obowiązkowo trzy a przynajmniej dwa uznane za dobre podpisy osób fizycznych lub prawnych, zdolnych do zaciągania zobowiązania wekslowego.
- b) udzielać pożyczek na podstawie zobowiązań gminom, powiatom, innym samorządowym związkom oraz gminnym i powiatowym kasom oszczędności i kasom pożyczkowym za poręczeniem właściwych samorządów;
- c) udzielać pożyczek terminowych na zastaw:
 - aa) papierów publicznych o stałym oprocentowaniu,
 - bb) złota, srebra i innych kosztowności,
 - cc) towarów i dokumentów na towary (świadczenia składów towarowych, przedsiębiorstw spedycyjnych),
 - dd) dokumentów transportowych tak kolejowych jak i Żegluga Wodnej,
 - ee) weksli depozytowych (kaucyjnych) zabezpieczonych hipotecznie lub też conajmniej z dwoma podpisami, uznanymi za wystarczające (vide ust. a § 63).

Rada Nadzorcza uchwali a Ministerstwo Skarbu zatwierdzi szczegółowe przepisy, na jakie papiery publiczne, kosztowności oraz towary i do jakiej wysokości mogą być udzielane przez Bank pożyczki,

jakoteż określi sposób oceniania weksli i zobowiązań składanych Bankowi do dyskonta lub na zabezpieczenie pożyczek.

- d) nabywać i sprzedawać na rachunek własny waluty obce (w monecie, banknotach i dewizach) oraz papiery wartościowe państwowe, przez Państwo gwarantowane, komunalne, akcje przedsiębiorstw przy udziale Banku powstałych (vide art. 11 rozp. Prez. Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r.) zaś na rachunek osób trzecich wszelkie waluty i papiery bez powyższego ograniczenia.

Rada Nadzorcza uchwali a Minister Skarbu za twierdzi jaki odsetek własnego kapitału Banku może być przeznaczony na nabycie papierów wartościowych na własny rachunek tegoż,

- e) udzielać gwarancji za Państwo, samorządy, przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe oraz przedsiębiorstwa przy udziale Banku powstałe (vide ust. lit. b i j § 63) a osobom prywatnym gwarancje za zakredytowane przez Rząd podatki spożywcze oraz za kredyty pożądane z ogólnego gospodarczych względów,
- f) inkasować wszelkiego rodzaju należności,
- g) wydawać przekazy na miejscowości w granicach Rzeczypospolitej Polskiej oraz zagraniczne (czeki) w których Bank ma swoje oddziały lub korespondentów (przedstawicielstwa),
- h) przyjmować do depozytu wszelkie papiery wartościowe, dokumenty oraz kosztowności,
- i) przyjmować na oprocentowanie gotówkę, oszczędności, asygnaty kasowe oraz kwoty na termin określony i na rachunek bieżący a vista lub za wypowiedzeniem,
- j) zakładać, prowadzić, względnie pośredniczyć w zakładaniu przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych o ile one są własnością Państwa, związków samorządowych i wogóle wszelkich korporacji, którym służy prawo wymierzania danin na swoje potrzeby, względnie takich przedsiębiorstw prywatnych, których założenie przez Bank lub udział w nich Banku zostanie uznany za potrzebny przez Ministra Skarbu w porozumieniu z właściwymi ministrami,
- k) przyjmować na mocy otrzymanego zlecenia zapisy na akcje i obligacje przedsiębiorstw państwowych, samorządowych lub prywatnych, jednak bez gwarancji za udanie się subskrypcji,
- l) opłacać kupony i wylosowane tytuły na rachunek osób trzecich,
- m) wynajmować skrzynki w swym skarbcu („safes”).

§ 64. Dłużnikowi wolno spłacić przed terminem pożyczkę na zastaw papierów, towarów lub innych walorów otrzymaną, wszakże bez prawa żądania zwrotu uiszczonych zgóry odsetek.

§ 65. Jeżeli przyjęta przy udzielaniu zaliczki wartość giełdowa lub rynkowa papierów i innych walorów zastawionych obniży się do $\frac{3}{4}$ przyjętej

wartości kursowej względnie rynkowej winien dłużnik złożyć odpowiednie zabezpieczenie lub spłacić odpowiednią część pożyczki. W przeciwnym razie Bank władny jest sprzedać zastaw w całości lub w części przed terminem spłaty pożyczki, a przewyżkę po zaspokojeniu własnej należności zachować jako depozyt bezprocentowy do dyspozycji dłużnika lub na jego rzecz złożyć do depozytu sądowego.

Jeżeliby kwota ze sprzedaży zastawu uzyskana nie wystarczała na zaspokojenie należności Banku, dłużnik obowiązany jest osobiście pokryć pozostałą resztę należności.

§ 66. Jeżeli pożyczka nie została spłaconą w terminie lub w przypadku przewidzianym w § 65 przed terminem, Bank władny jest bez uprzedzenia dłużnika i bez sądowej interwencji sprzedać zastaw w całości lub w części w celu pokrycia swoich pretensji wraz z kosztami sprzedaży. Sprzedaż może nastąpić na giełdzie lub w drodze publicznej licytacji.

§ 67. Bank władny jest udzielać pożyczek na zastaw towarów, przechowywanych w składach własnych Banku lub też w składach na ten cel wynajętych, a także na zastaw towarów pozostających w posiadaniu pożyczającego, który za ich usunięcie ponosi odpowiedzialność cywilną oraz karną.

Papiery procentowe i wszelkie inne ruchomości, jakie Bank przyjmie na zastaw winny być wpisane do ksiąg sznurowych lub rejestrów umyślnie na ten cel zaprowadzonych.

Do ksiąg tych i rejestrów prócz wysokości długu należy wpisać rodzaj i jakość przedmiotów, przyjętych w zastaw.

Wciągnięcie takie jest równoznacznem z rejestracją, o której mowa w art. 2074 k. c. i nadaje Bankowi przywilej zapewniony wierzycielowi w art. 2073 k. c., obowiązującego w b. Królestwie Polskiem.

§ 68. Bank przyjmować będzie gotówkę na wkładki oszczędności.

Wysokość najniższej i najwyższej wkładki oznaczy Rada Nadzorcza, na wniosek Dyrekcji; wysokość tych wkładek oszczędności ma być co miesiąc podawana do publicznej wiadomości.

Ustawą z dnia 14 grudnia 1921 r. oraz ustawą z dnia 7 kwietnia 1922 r. przyznana została gwarancja Skarbu Państwa za zwrot wkładek oszczędności i spłatę odsetek od nich dla Polskiego Banku Krajowego do wysokości marek 500 milionów. Gwarancja ta zostaje w mocy dla Banku i przerachowuje się na złotych 5.000.000.

Formularze książeczek oszczędności podlegają zatwierdzeniu Ministra Skarbu.

Książeczki wkładowe Banku mają wszelkie prawa papierów posiadających bezpieczeństwo pupilarne, według ustaw dzielnicowych: austriackiej i pruskiej.

Książeczki te mogą być przedmiotem lokaty kapitałów osób pozostających pod opieką lub kuratela, kapitałów fundacyjnych, kościelnych i korporacyjnych, jakoteż wszelkiego rodzaju kaucji i wadów licytacyjnych.

§ 69. Bank wydawać będzie za złożoną gotówkę w najmniejszej kwocie 100 zł. oprocentowane asygnaty kasowe.

Ogólna suma wydanych asygnat kasowych nie może przekraczać w danym czasie połowy własnego kapitału Banku.

Bank poczytuje posiadacza asygnaty, opiewającej na okaziciela, za uprawnionego do odbioru pieniędzy, o ile składający nie zastrzeże, iż pieniądze mogą być wydane tylko jemu lub wylegitymowanemu urzędowym dokumentem pełnomocnikowi albo prawnym nabywcy.

Formularze asygnat kasowych podlegają zatwierdzeniu przez Ministerstwo Skarbu.

§ 70. Bank będzie przyjmował gotówkę na rachunek bieżący i skuteczniał do wysokości złożonej kwoty wypłaty zlecone przez wkładającego a vista lub za wypowiedzeniem bądź przez uiszczenie w gotówce przekazów (czeków) przezeń wystawionych, bądź drogą przepisaną na żądanie wkładającego kwoty przezeń złożonej w całości lub w części na rachunek innej osoby.

§ 71. Bank jest uprawniony do utrzymywania własnych składów towarowych i wydawania warrantów.

Bilans i fundusze rezerwowe.

§ 72. Rok kalendarzowy jest rokiem administracyjnym Banku. Corocznie dnia 31 grudnia Dyrekcja zamyka rachunki i układa bilans i inwentarz majątkowy Banku. Zestawienia te, po ścisłym sprawdzeniu zaopatrzone podpisem Dyrekcji i naczelnego buchaltera, Rada Nadzorcza prześle nie później niż 1 maja corocznie wraz ze sprawozdaniem swem Ministrowi Skarbu, który po zbadaniu wydaje decyzję co do udzielenia pokwitowania ogólnego władzom Banku.

§ 73. Czysty zysk Banku obliczony corocznie z uwzględnieniem postanowień prawa handlowego rozdzielony będzie w następujący sposób:

- 35% na utworzenie specjalnych rezerw dla listów zastawnych i obligacji Banku, w stosunku do wysokości poszczególnych emisji,
- 40% na utworzenie funduszu rezerwowego.

Fundusz rezerwowy wymieniony pod b) służy w równej mierze dla wszystkich Oddziałów Banku. Gdy fundusz rezerwowy, wymieniony pod b) osiągnie wysokość równą kapitałowi zakładowemu powołane 40% zysku będą przelewane na kapitał zakładowy Banku.

- 25% — do rozporządzenia Rządu i samorządów w stosunku do posiadanych udziałów.

§ 74. Z dochodów Banku, obliczonych corocznie w myśl postanowień prawa handlowego to jest po odliczeniu na amortyzację, Rada może przeznaczyć za zgodą Ministra Skarbu odpowiednią sumę do rozdziału pomiędzy członków Dyrekcji i personel Banku.

Władze Banku.

§ 75. Władzami Banku są:

- Prezes Banku
- Rada Nadzorcza
- Dyrekcja

Organami zaś pomocniczymi są:

- 1) Komisja Rewizyjna
- 2) Komitety Dyskontowe
- 3) Komitety do spraw samorządowych instytucji oszczędnościowych.

§ 76. a) Prezes Banku.

Prezesa Banku mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów na okres 5 lat; po upływie tego terminu Prezes może być mianowany ponownie. Prezes nie może być jednocześnie posłem lub senatorem, ani też nie może sprawować żadnego płatnego państwowego, komunalnego lub prywatnego urzędu, ani należeć do organów kierowniczych lub nadzorczych jakiegokolwiek przedsiębiorstwa, ani też być jego współnikiem firmowym lub komandytowym. Ograniczenie to nie dotyczy brania udziału w Radzie Banku Polskiego oraz w zarządach tych przedsiębiorstw, w których udział Banku zgodnie z art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r. zostanie uznany za pożądany. Ponadto Prezes winien posiadać zdolność do działań prawnych i pełnię praw obywatelskich; nie może być Prezesem Banku osoba, do majątku której wdrożono postępowanie upadłościowe.

§ 77. Prezes otrzymuje stałe uposażenie z funduszy Banku, ustalone przez Ministra Skarbu, za udział zaś w posiedzeniach Rady nie otrzymuje osobnego wynagrodzenia.

§ 78. Prezes Banku może być usunięty przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów jeżeli nie wypełnia swych obowiązków, lub nie jest zdolny do ich pełnienia lub utraci warunki określone § 76. Wniosek Rady Ministrów winien być oparty na orzeczeniu Komisji powołanej na żądanie Ministra Skarbu, składającej się z jednego członka, wyznaczonego przez Ministra Skarbu, jednego przez pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i jednego przez pierwszego Prezesa Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

§ 79. Prezes ma zwierzchni nadzór nad całą działalnością Banku, przewodniczy w Radzie i czuwa nad wykonaniem jej uchwał.

Prezesowi Rady służy prawo zawieszania uchwał Rady, które zdaniem jego wykraczają przeciw ustawom, statutowi Banku lub interesowi państwowemu. Zawieszoną uchwałę przedstawia Prezes Ministrowi Skarbu.

Prezes może brać udział w posiedzeniach Dyrekcji z głosem doradczym. Jeśli jednak postanowienie Dyrekcji nie jest zdaniem Prezesa zgodne z podstawowymi celami Banku to może on wstrzymać wykonanie uchwały do decyzji Rady.

Prezes składa Ministrowi Skarbu raz na miesiąc sprawozdanie z działalności Banku.

Rada Nadzorcza.

§ 80. Rada Nadzorcza składa się z Prezesa i dziewięciu do piętnastu członków. Dziewięciu członków powołuje i zwalnia Minister Skarbu. Pozostałych sześciu członków powołują samorządy lub ich związki w miarę deklarowania wpłat w grani-

cach ich maksymalnego udziału w kapitale zakładowym Banku. Za deklarację uprawniającą do przedstawicielstwa indywidualnego lub zbiorowego w Radzie, uważać się będzie ta, przy której samorządy wpłacą co najmniej jedną czwartą część deklarowanego udziału i zobowiążą się wpłacić resztę najpóźniej w ciągu dwóch lat. Poszczególne samorządy względnie Związek kilku samorządów lub ich przedsiębiorstw których udział w kapitale zakładowym łącznie zgłoszony wynosi jedną dziewiątą część łącznego udziału Państwa i przedsiębiorstw państwowych mają prawo do powołania jednego członka Rady Nadzorczej. Osoby powołane na członków Rady przez samorządy będą wskazywane Prezesowi Banku przez właściwe Zarządy samorządów lub ich Związków.

Wszyscy członkowie Rady są powoływani na przeciąg trzech lat.

O ile udziałowcy samorządowi nie przedstawiają wogóle lub przedstawiają nie wszystkich kandydatów na członków Rady w ciągu 6 tygodni od dnia wezwania do przedstawienia, Ministrowi Skarbu przysługuje prawo nominacji ich z pośród przedstawicieli samorządów.

Członkowie Rady winni posiadać pełną zdolność prawną i pełnię praw obywatelskich. Nie mogą oni być posłami i senatorami. Ograniczenie to nie stosuje się do członków z ramienia samorządów i ich związków, powołanych do Rady na pierwsze 3 lata działalności Banku.

O ile powołany członek Rady, nie odpowiada powyższym wymogom, Prezes Banku odrzuci jego powołanie i zawiadomi o tem powołującą go władzę.

Bank może zacząć swą działalność po powołaniu dziewięciu członków Rady.

§ 81. Rada Nadzorcza Banku nadaje ogólny kierunek działalności Banku, nadzoruje czynności organów wykonawczych Banku i jest uprawniona do rozstrzygania wszystkich spraw, które nie są zastrzeżone na rzecz Ministra Skarbu.

W szczególności do zakresu działania Rady należy:

- a) określanie ilości członków Dyrekcji oraz przedstawienie wybranych przez Radę do zatwierdzenia Ministrowi Skarbu i wyznaczenie norm wynagrodzenia członków Dyrekcji za zgodą Ministra Skarbu,
- b) uchwalanie wszelkich regulaminów i przepisów, jakie się okażą konieczne,
- c) mianowanie członków Komitetów Dyskontowych (cenzorów) oraz Komitetów do spraw samorządowych instytucji oszczędnościowych,
- d) ustanowienie i zmiany etatu płac oraz normy służbowe i dyscyplinarne dla urzędników i pracowników Banku, rozpatrzenie budżetu wydatków Banku zestawionego przez Dyrekcję i przedstawienie go do zatwierdzenia Ministrowi Skarbu,
- e) ustalenie stopy procentowej pobieranych i płatnych odsetek oraz stawek prowizyjnych Banku,

- f) przedstawienie do zatwierdzenia Ministrowi skarbu wniosków o nabywanie i sprzedaż nieruchomości z wyjątkiem przypadków nabycia nieruchomości dla ochrony wierzytelności Banku,
- g) przedstawienie do zatwierdzenia Ministra Skarbu sprawozdań rocznych, rozpatrzonych przez Radę a zestawionych przez Dyrekcję,
- h) w dziale hipotecznym: uchwalanie pożyczek przekraczających normy przewidziane w § 41, zaświadczenie na listach zastawnych, że wydane zostały na podstawie uzyskanej przez Bank a odpowiadającej statutowi wierzytelności hipotecznej,
- i) w dziale komunalnym: przyznawanie na wniosek Dyrekcji pożyczek komunalnych i potwierdzanie na obligacjach komunalnych, że zostały wydane na podstawie pożyczki udzielonej Państwu, samorządom lub związkom samorządowym, spółkom wodnym lub też jakimkolwiek innym korporacjom prawno - publicznym w kraju, mającym prawo wymierzania danin dla pokrycia swych potrzeb albo, że wydano je na podstawie nabytych przez Bank w drodze cesji pretensji osób trzech, przysługujących im do którejkolwiek z powyższych osób prawnych,
- k) w dziale pożyczek kolejowych: przyznawanie pożyczek kolejowych, jakoteż nabywanie walorów kolejowych, na wniosek Dyrekcji i zaświadczenie na obligacjach kolejowych, że wydane zostały na podstawie udzielonej w myśl statutu pożyczki lub na podstawie nabytych w myśl statutu walorów kolejowych,
- l) w dziale pożyczek przemysłowych, budowlanych i na odbudowę: ustalanie wyższych norm, do których łącznie z poprzednio udzielonemi kredytami mogą być udzielane pożyczki przez Dyrekcję i uchwalanie pożyczek przekraczających te normy, oraz potwierdzanie na obligacjach bankowych, że zostały wydane na podstawie pożyczki udzielonej w myśl § 56—60 niniejszego statutu,
- m) rozważanie wszystkich spraw, które na mocy niniejszego statutu, albo na wniosek Dyrekcji zostaną złożone Radzie do rozpatrzenia oraz
- n) ostateczne rozstrzyganie kwestji, co do których zdania członków Dyrekcji podzieliły się w ten sposób, że żadne z nich nie uzyskało większości głosów.

§ 82. Rada wybiera corocznie z swego grona zastępcę Prezesa i przedstawia wybranego kandydata na zatwierdzenie Ministra Skarbu.

Zastępca Prezesa wchodzi w razie nieobecności Prezesa w jego prawa i obowiązki i otrzymuje przez czas pełnienia ich wynagrodzenie zatwierdzone przez Ministra Skarbu na wniosek Rady.

§ 83. Do ważności uchwał Rady Nadzorczej winni w niej uczestniczyć Prezes Banku lub jego zastępca oraz więcej niż połowa pozostałych członków Rady. Sprawy decyduje się większością głosów, a w razie równości głosów, przeważa głos przewodniczącego.

§ 84. Rada Nadzorcza zbiera się przynajmniej raz na dwa miesiące, a zwołuje ją Prezes lub w razie jego nieobecności jego zastępca z własnej inicjatywy, tudzież na żądanie Dyrekcji, Komisji Rewizyjnej, lub trzech członków Rady.

§ 85. Członkowie Rady Nadzorczej za pełnienie swych obowiązków otrzymują wynagrodzenie wyznaczone przez Ministra Skarbu, a zamieszcowi również zwrot kosztów podróży i diety, określone przez Radę.

§ 86. Rada może wybrać ze swego grona Komitet Wykonawczy, złożony z Prezesa Banku i jego zastępcy oraz pięciu członków. Zakres działania Komitetu określi regulamin uchwalony przez Radę Nadzorczą a zatwierdzony przez Ministra Skarbu. Do prawomocności uchwał Komitetu Wykonawczego potrzebna jest obecność pięciu członków, a w tej liczbie trzech z powołania Ministra Skarbu.

§ 87. c) Dyrekcja.

Dyrekcja składa się:

Z naczelnego Dyrektora, z zastępcy jego i Dyrektorów w ilości oznaczonej przez Radę, a zatwierdzonej przez Ministra Skarbu.

Członków Dyrekcji wybiera Rada, a zatwierdza Minister Skarbu.

Do członków Dyrekcji stosuje się postanowienie art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r. z wyjątkiem postanowienia, dotyczącego udziału w Radzie Banku Polskiego.

Rada wybiera również na wniosek Dyrekcji zastępców Dyrektorów w ilości wskazanej potrzebą. Uczestniczą oni w posiedzeniach Dyrekcji z głosem doradczym, o ile na nie zostaną przez Prezesa Banku na wniosek Dyrekcji wezwani.

§ 88. Do kompetencji i obowiązków Dyrekcji należy prowadzenie wszystkich interesów Banku, administrowanie całym jego majątkiem z zachowaniem przepisów niniejszego statutu jakoteż reprezentowanie Banku nazewnątrż wobec osób trzecich.

§ 89. Wszyscy urzędnicy i pracownicy Banku podlegają Dyrekcji.

Stosunki służbowe Dyrektorów i ich zastępców na wniosek Rady określi Minister Skarbu.

Nominacja urzędników i pracowników Banku jakoteż zwolnienie ich ze służby i przenoszenie na emeryturę należy do Prezesa na wniosek Dyrekcji.

Rada może sobie zastrzec wybór prokurentów, naczelnego księgowego, oraz kierowników oddziałów Banku.

Dyrektorowie, zastępcy Dyrektorów i wszyscy stali funkcjonariusze Banku składają przysięgę służbową, wzorowaną na rocie przysięgi przepisanej dla urzędników państwowych.

§ 90. Listy zastawne i obligacje emitowane przez Bank muszą być podpisane przez dwóch Dyrektorów, albo przez jednego z nich i jednego zastępcę Dyrektora, albo też przez dwóch zastępców Dyrektorów.

Blizsze szczegóły wewnętrznego toku i rozdziału czynności oraz przepisy o prokurentach określi regulamin, uchwalony przez Radę Nadzorczą, a zatwierdzony przez Ministra Skarbu.

§ 91. Dyrekcja bierze udział w obradach Rady z głosem doradczym, Naczelny zaś Dyrektor względnie wyznaczony przez niego Dyrektor przedstawia Radzie wszelkie wnioski Dyrekcji.

§ 92. Posiedzenie Dyrekcji zwołuje Naczelny Dyrektor lub jego zastępca zawiadamiając o tem Prezesa Banku.

Uchwały Dyrekcji winny być zaprotokółowane i w odpisie przesyłane Prezesowi Banku.

Uchwały Dyrekcji zapadają prostą większością głosów.

Organa pomocnicze Banku.

§ 93. Do organów pomocniczych Banku należą Komitety Dyskontowe przy zakładzie centralnym i przy oddziałach, oraz Komitety do spraw samorządowych instytucji oszczędnościowych.

§ 94. Dla oceniania weksli podanych do dyskonta względnie redyskonta, oraz innych interesów Banku mogą być powołane Komitety Dyskontowe. Członków Komitetu (czyli cenzorów) mianuje na wniosek Dyrekcji Rada Nadzorcza na dwa lata.

Po upływie dwóch lat ci sami członkowie Komitetu mogą być ponownie powołani. Krewni w linii zstępnej lub wstępnej Dyrektorów oraz spółnicy i prokurenci cenzorów nie mogą być cenzorami.

§ 95. Przy objęciu urzędowania cenzorowie złożyć mają piśmienne przyrzeczenia, że przy ocenianiu weksli i innych interesów Banku postępować będą z największą bezstronnością.

Żaden z nich nie może brać udziału w ocenianiu weksli lub innych interesów przedsiębiorstwa, w którym uczestniczy w jakikolwiek sposób.

§ 96. Komitety do spraw Kas Oszczędności będą powołane przez Radę Nadzorczą przy centralnym zakładzie lub oddziałach Banku, wskutek porozumienia się Dyrekcji Banku z samorządami lub ich związkami.

Zakres działania tych Komitetów określi regulamin zatwierdzony przez Radę w porozumieniu się z zainteresowanymi ciałami samorządowymi.

Komisja Rewizyjna.

§ 97. Komisja Rewizyjna Banku składa się z pięciu członków, z których jednego do dwóch powołują samorządy w miarę obejmowania udziałów, pozostałych powołuje Minister Skarbu. Członkowie Komisji powołani są na lat dwa. Wynagrodzenie ich płatne z funduszków Banku określa Minister Skarbu.

§ 98. Członkowie Komisji Rewizyjnej wybierają przewodniczącego z pośród siebie; Komisja uchwała wnioski zwykłą większością głosów. Do prawomocności uchwał potrzebną jest obecność przynajmniej trzech członków.

§ 99. Komisja Rewizyjna rozpatruje w pierwszym kwartale każdego roku bilans Banku i składa swe sprawozdanie Radzie, która obowiązana jest przedstawić to sprawozdanie ze swymi objaśnieniami Ministrowi Skarbu.

§ 100. Niezależnie od tego Komisja Rewizyjna, po uprzednim porozumieniu się z Prezesem Banku tak z inicjatywy własnej jak z inicjatywy Prezesa Banku może dokonywać w każdym czasie rewizji Banku i jego oddziałów.

Komisja ma prawo żądać od Dyrekcji i Rady Banku wszelkich wyjaśnień i ma prawo przeglądania ksiąg, dokumentów i korespondencji Banku, jak też sprawdzania gotówki i wszelkich walorów Banku.

Nadzór rządowy.

§ 101. Zwierzchni nadzór nad działalnością Banku wykonywa Minister Skarbu, którego decyzji względnie zatwierdzeniu podlegają sprawy wyszczególnione w odpowiednich paragrafach statutu.

§ 102. Celem utrzymania łączności pomiędzy Ministrem Skarbu, a władzami Banku zamianuje Minister Skarbu Komisarza rządowego, którego obowiązkiem będzie czuwać nad całą działalnością Banku i nad ściśłem przestrzeganiem przez Bank postanowień statutu.

W szczególności obowiązkiem Komisarza rządowego będzie:

1) czuwanie nad prawidłową działalnością Banku w zakresie kredytu długoterminowego i ścisła kontrola emisji listów zastawnych i obligacji w granicach obowiązujących ustaw,

2) uczestniczenie w posiedzeniach Rady Nadzorczej z głosem doradczym, oraz prawo uczestniczenia w posiedzeniach Dyrekcji z głosem doradczym. W razie powzięcia przez Radę względnie Dyрекcję uchwał niezgodnych ze statutem lub ustawą, lub też przeciwną celom i zamierzeniom Rządu Komisarz zwraca na tę okoliczność uwagę Rady względnie Dyrekcji i niezwłocznie przedstawia sprawę Ministrowi Skarbu do rozstrzygnięcia,

3) kontrola ksiąg, dokumentów i kas Banku i współdziałanie z Komisją Rewizyjną.

Obowiązki Komisarza określi reskrypt nominacyjny wydany przez Ministra Skarbu.

§ 103. Komisarza rządowego mianuje Minister Skarbu z pośród urzędników państwowych. Wynagrodzenie za swoje czynności otrzymuje Komisarz z funduszków Banku w wysokości oznaczonej przez Ministra Skarbu.

Postanowienia ogólne.

§ 104. Wątpliwości, jakie mogą się zdarzyć przy stosowaniu niniejszego statutu będą przedstawiane przez Radę względnie Dyрекcję do rozstrzygnięcia Ministrowi Skarbu.

Członkowie Rady, Dyrekcji jak również wszyscy urzędnicy i współpracownicy Banku są obowiązani zachować tajemnicę we wszystkim, co dotyczy prywatnych interesów i rachunków Banku.

§ 105. Urzędnicy Banku przy wykonywaniu swych czynności służbowych korzystają z ochrony prawnej, zapewnionej urzędnikom państwowym.

§ 106. Majątek i dochody Banku zwolnione są od podatków, za wyjątkiem podatku od nieruchomości i podatku gruntowego.

§ 107. Księgom Banku i uwierzytelnionym przez Bank ich odpisom nadaje się moc dowodową dokumentów publicznych.

Zmiana statutu i zwinięcie Banku.

§ 108. W myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. № 46, poz. 477) i zgodnie z jego treścią Minister Skarbu zarządzić może w drodze rozporządzenia zmianę niniejszego statutu.

§ 109. Jeżeliby okoliczności wymagały zwinięcia Banku złoży Minister Skarbu po wysłuchaniu Rady Nadzorczej odpowiednie wnioski ciałom ustawodawczym, które uchwalą zarazem sposób przeprowadzenia postanowionej likwidacji Banku.

§ 110. W razie rozwiązania Banku wskutek uchwały ciał ustawodawczych czysty majątek Banku przechodzi na własność udziałowców, w stosunku do posiadanych udziałów.

Postanowienia przejściowe.

§ 111. Bank rozpoczyna swą działalność w dniu oznaczonym przez Ministra Skarbu z dotychczasowym kapitałem Polskiego Banku Krajowego.

W tymże dniu Polski Bank Krajowy, Państwowy Bank Odbudowy i Zakład Kredytowy Miast Małopolskich przechodzą w stan likwidacji, którą przeprowadza Bank.

§ 112. Dyrekcja Banku jest upoważniona do wpisania do rejestru handlowego niniejszego statutu i wykreślenia z rejestru handlowego trzech połączonych (fuzjowanych) instytucji kredytowych (Polski Bank Krajowy, Zakład Kredytowy Miast Małopolskich i Państwowy Bank Odbudowy) po dokonaniu ich połączeniu.

Minister Skarbu: *W. Grabski*

479.

Rozporządzenie Ministra Skarbu

z dnia 31 maja 1924 r.

w sprawie uruchomienia Banku Gospodarstwa Krajowego oraz likwidacji Polskiego Banku Krajowego, Państwowego Banku Odbudowy i Zakładu Kredytowego Miast Małopolskich.

Na zasadzie art. 23 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r. zarządzam co następuje:

§ 1. Zgodnie z przepisem § 111 statutu Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. R. P. № 46 poz. 478) Bank Gospodarstwa Krajowego winien rozpo-